

MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO

MIEJSKIE OBSZARY FUNKCJONALNE W POLITYCE SPÓJNOŚCI 2014-2020

Rajmund Ryś
Kierujący pracą Departamentu Polityki Przestrzennej
Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

Warszawa 24. 01. 2013

- Miejskie obszary funkcjonalne w polityce spójności 2014-2020
- Departament Polityki Przestrzennej MRR – rola i zadania

Podejście terytorialne. Obszary funkcjonalne

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 – przyjęta przez Radę Ministrów 13. 12. 2011 r. – jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju.

KPZK 2030 wprowadza do planowania strategicznego, na każdym szczeblu administracyjnym, **współzależność celów polityki przestrzennej z celami polityki regionalnej oraz podejście terytorialne, a co za tym idzie – obszary funkcjonalne.**

Obszar funkcjonalny wg KPZK – zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi, jednolitymi celami rozwoju.

- W tym kontekście narzędzie planistyczne, jakim są **obszary funkcjonalne**, powinno być wykorzystywane **do planowania rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego.**

KPZK wskazuje następujące typy obszarów funkcjonalnych:

- **miejskie (przedmiot dzisiejszego spotkania);**
- wiejskie;
- obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej (np. strefa przybrzeżna, obszary górskie, Żuławy);
- obszary kształtowania potencjału rozwojowego (np. cenne przyrodniczo, ochrony krajobrazów kulturowych);
- obszary funkcjonalne wymagające rozwoju nowych funkcji przy użyciu instrumentów właściwych polityce regionalnej (np. obszary przygraniczne, miasta tracące dotychczasowe funkcje gospodarcze).

Miejski obszar funkcjonalny (MOF) wg KPZK to układ osadniczy ciągły przestrzennie i złożony z odrębnych administracyjnie jednostek; obejmuje zwarty obszar miejski oraz powiązaną z nim funkcjonalnie strefę zurbanizowaną (może obejmować gminy miejskie, wiejskie i miejsko-wiejskie).

MOF można podzielić na cztery podtypy: ośrodki wojewódzkie, regionalne, subregionalne i lokalne.

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej, a co za tym idzie – możliwość wykorzystywania środków i instrumentów wspólnotowych, daje szansę na użycie ich w celu wspierania rozwoju obszarów funkcjonalnych.

Szczególnym przykładem takiego instrumentu są:
Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, które zgodnie z Załoženiami Umowy Partnerstwa będą adresowane do **Miejskich Obszarów Funkcjonalnych**.

Należy podkreślić, że przy wykorzystaniu środków i instrumentów unijnych w nowej perspektywie będą być wspierane także inne, zdefiniowane w KPZK obszary funkcjonalne, co stanowi wypełnienie zasady zintegrowanego podejścia terytorialnego.

Przygotowywana nowelizacja ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw

- **Definicja obszarów funkcjonalnych.**
- **Definicja miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego.**

Delimitacja miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich

Zasady delimitacji MOF ośrodków wojewódzkich przyjęte przez MRR oparte będą na ekspertyzie IGiPZ PAN (prof. Przemysław Śleszyński). Celem ekspertyzy było wypracowanie metody określania miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich, która poprzez jednolite podejście zapewni **porównywalność metodyczną i harmonizację wyników**. Wynika to z potrzeby prowadzenia terytorialnie ukierunkowanej, transparentnej polityki z poziomu krajowego wobec ośrodków wojewódzkich.

Propozycję dotyczącą zasad delimitacji MOF ośrodka wojewódzkiego MRR przekaże do konsultacji w najbliższych dniach.

Ustalone zasady będą mogły zostać wykorzystane przy ustalaniu delimitacji – na szczeblu wojewódzkim – pozostałych typów MOF.

Formułując konstrukcję instrumentu ZIT, we wspieraniu rozwoju MOF ośrodków wojewódzkich, przyjęto że posiadane narzędzie posłuży pośrednio do ustalania mechanizmu podziału alokacji na instrument ZIT (dla ośrodków wojewódzkich) między 16 województw.

Założenia metodologiczne:

- gmina jako podstawowa jednostka delimitacyjna;
- wskaźniki oparte o przyjętą definicję obszaru funkcjonalnego: *„spójna pod względem przestrzennym strefa oddziaływania miasta, charakteryzująca się istnieniem powiązań funkcjonalnych oraz zaawansowaniem procesów urbanizacyjnych”*;
- możliwie aktualne dane źródłowe – jako bazy: rok 2011; dla niego zebrano większość danych statystycznych;
- nieznaczne korekty eksperckie (włączenie pojedynczych gmin, np.: otoczonych z kilku stron jednostkami spełniającymi kryteria, gminy charakteryzujące się minimalnymi brakami wartości wskaźników).

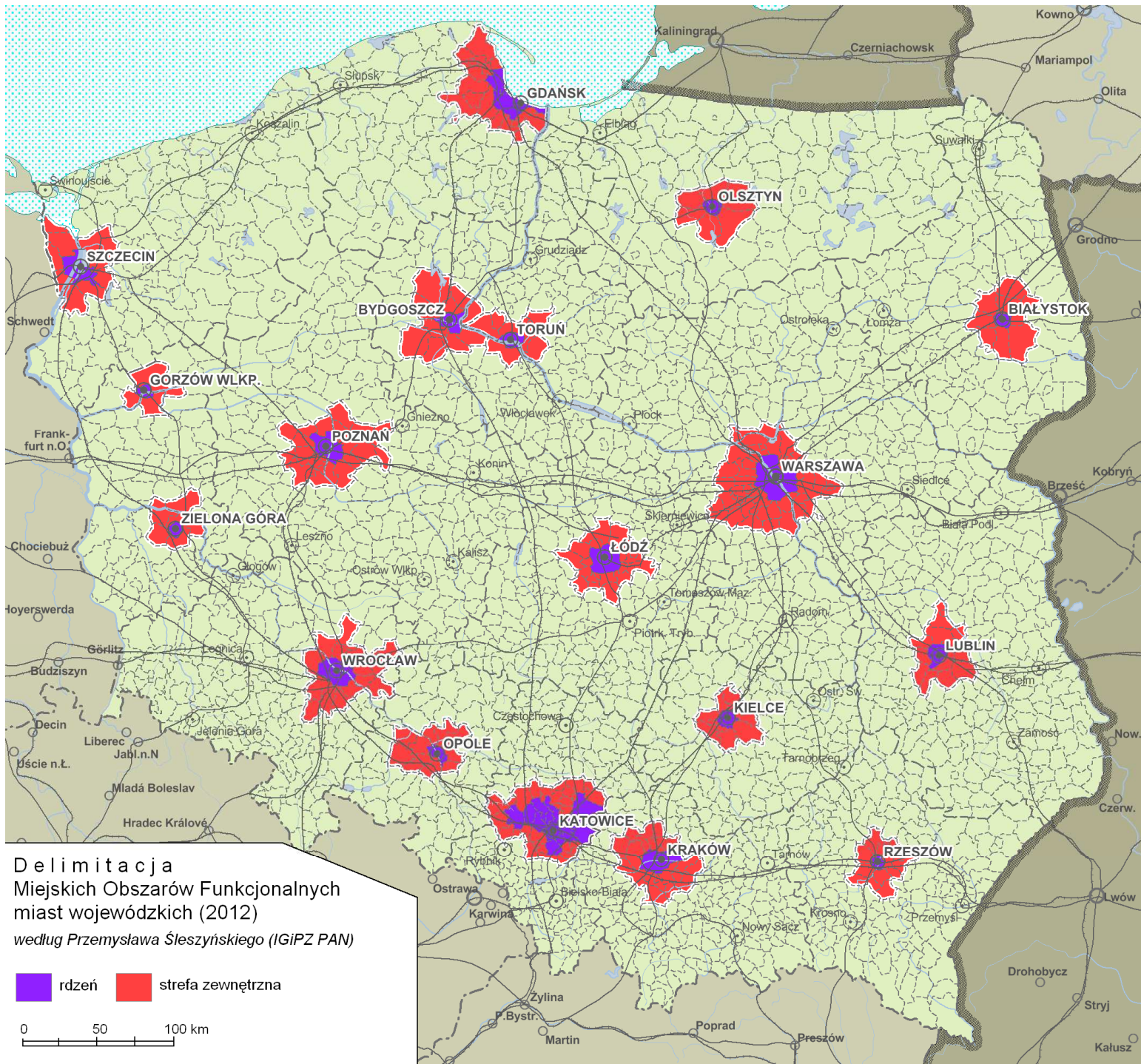

Wskaźniki wyznaczenia MOF:

I. Wskaźniki funkcjonalne oparte o funkcjonalne powiązania rdzenia MOF z ośrodkami przylegającymi (liczba osób dojeżdżających do pracy, liczba „przemeldowań” z rdzenia ośrodka na obszary przylegające);

II. Wskaźniki społeczno-gospodarcze mierzące społeczno-gospodarczy aspekt urbanizacji (udział pracujących w zawodach pozarolniczych, liczba podmiotów gospodarczych, udział podmiotów gospodarczych w usługach wyższego rzędu);

III. Wskaźniki morfologiczne mierzące gęstość zaludnienia oraz liczbę nowych mieszkań oddawanych do użytku.

Delimitacja
Miejskich Obszarów Funkcjonalnych
miast wojewódzkich (2012)
według Przemysława Śleszyńskiego (IGiPZ PAN)

rdzeń
  strefa zewnętrzna

0 50 100 km

Na mocy ustawy z dnia 13 lipca 2012 o zmianie ustawy o działach administracji rządowej i niektórych innych ustaw z dniem 1 stycznia 2013 r. **Minister Rozwoju Regionalnego przejął kompetencje w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego na poziomie krajowym i regionalnym oraz polityki miejskiej.**

Przejawem poważnego traktowania tego faktu jest powołanie w ramach Ministerstwa Rozwoju Regionalnego nowej komórki

– Departamentu Polityki Przestrzennej –

która skupi się na działaniach związanych z powyższymi obszarami, w tym na zadaniach służących integracji planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego w ramach prowadzenia przez Ministra Rozwoju Regionalnego zintegrowanej polityki rozwoju.

Najistotniejsze zadania Departamentu Polityki Przestrzennej

- dokonanie przeglądu i analizy zasad, sposobu, warunków funkcjonowania instytucji, procedur i instrumentów w zakresie kształtowania ładu przestrzennego oraz przygotowanie propozycji zmian;
- realizacja, monitorowanie wdrożenia i aktualizacja KPZK;
- realizacja zadań w ramach prowadzenia polityki miejskiej – prace nad dokumentem programowym oraz działania doraźne;
- propagowanie racjonalnej polityki przestrzennej i jej znaczenia dla optymalizacji procesów rozwojowych.

Priorytety w działaniach Departamentu Polityki Przestrzennej w nadchodzących miesiącach:

- rozwiązania systemowe: rozpoczęcie działań analitycznych oraz współpraca z Komisją Kodyfikacyjną Prawa Budowlanego;
- programowanie perspektywy 2014-2020: udział w pracach – uwzględnienie aspektów związanych z rozwojem miast oraz ładem przestrzennym;
- Krajowa Polityka Miejska: sfinalizowanie procedowania Założeń i rozpoczęcie prac na właściwym dokumencie;
- Plan działań KPZK 2030: doprowadzenie do przyjęcia przez Radę Ministrów oraz rozpoczęcie realizacji;
- nowelizacja ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju – udział w pracach;
- plany zagospodarowania przestrzennego województw: rozporządzenia o zakresie planu; ustalenie zasad weryfikacji zgodności pzpw z KPZK.

Współpraca z samorządem terytorialnym, przede wszystkim z:

- **województwami**, w zakresie zagadnień z zakresu zgodności pzpw z KPZK 2030 oraz wypracowania rozwiązań systemowych;
- **miastami (miejskimi obszarami funkcjonalnymi)**, w zakresie prac nad treścią Krajowej Polityki Miejskiej, a w przyszłości jej wdrażania;

Ponadto współpraca w zakresie **zagadnień** (o charakterze horyzontalnym lub systemowym), **które utrudniają prowadzenie racjonalnych działań rozwojowych.**

sekretariatdpm@mrr.gov.pl

miasta@mrr.gov.pl

MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO

Dziękuję za uwagę

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
ul. Wspólna 2/4
www.mrr.gov.pl

